

Länsstyrelsen
Västernorrlands län
Planenheten
Byrådir E Mill

3 Kopia

S 1347

BESLUT

1 (2)

1978-04-19

11.082-3556-76

1978-04-20

1741/77

Kommunfullmäktige i Sundsvalls kommun
Fack
851 85 SUNDSVALL

Fastställelse av ändring av stadsplanen för Sundsvall beträffande kvarteren Fliten och Nöjet

Kommunfullmäktige i Sundsvalls kommun har för länsstyrelsens prövning överlämnat ett av kommunfullmäktige 1976-09-20 antaget förslag till ändring av stadsplanen för Sundsvall beträffande kvarteren Fliten och Nöjet.

Förslaget innefattar stadsplanebestämmelser och karta upprättade av stadsbyggnadschefen Lars Rimfors och stadsarkitekten Hans Schlyter 1975-10-06. Till förslaget har även fogats en beskrivning.

Under planförslagets utställning inkom anmärkningsskrivelse från Byggnadsfirman Anders Diös AB, dåvarande ägare till Nöjet 2. Dessutom inkom yttrande med synpunkter på planförslaget från bl a Riksantikvarieämbetet och vägförvaltningen. Kommunens gatukontor har i skrivelse anfört att en gångtunnel bör komma till stånd under Skolhusallén vid kvarteret Fliten.

Byggnadsfirman Anders Diös AB har genom remiss enligt förvaltningslagen beretts tillfälle att yttra sig över vad planförfattarna anfört om anmärkningarna. I svarsskrivelse vidhölls tidigare anmärkningar mot planförslaget.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Fastigheten Nöjet 2 ägs av Jan Bäckström. För norra delen av kvarteret Nöjet (tomterna Nöjet 2 och 7) har nytt planförslag upprättats 1977-08-15, ändrat 1977-11-28. Det planförslaget har antagits av kommunfullmäktige 1978-02-20.

Den norra delen av kvarteret Nöjet bör därför undantas vid fastställelse av nu aktuellt planförslag.

Skrivelserna från vägförvaltningen och riksantikvarieämbetet innehåller synpunkter på den del av planförslaget, vilken avses undantas från fastställelse. Dessa skrivelser, liksom skrivelsen från byggnadsfirman Anders Diös AB, bör därför inte utgöra något hinder för fastställelse av den övriga delen av planområdet.

Länsstyrelsen finner det angeläget att gatukontorets synpunkter på en gångtunnel under Skolhusallén beaktas vid framtida projektering av parkeringshus inom kvarteret Fliten.

1978-04-19

11.082-3556-76

Länsstyrelsen fastställer förslaget med stöd av 26 § byggnads-
lagen. Från fastställelsen undantages ett område, som på kartan
utmärkts med blå heldragen linje.

Kartan förses med bevis om fastställelsen.

Besvär till bostadsdepartementet enligt bilagd blankett PLY nr 4.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket bitr
länsarkitekten Lars Nilsson beslutat och byrådirektören Eva Mill
varit föredragande, har även deltagit länsassessorn Olle Fern-
ström och byrådirektören Kenneth Sihver.

Lars Nilsson

Eva Mill

Underrättelse till
Byggnadsfirman Anders Diös AB, R Grafström, Gamla Torget 3,
751 04 Uppsala

Kopia till
Statens planverk

BN

PE

LE

NE

FBM Yk1

Akten

Bestyrkes

Mjlin Olsson

Förslag till ändring av stadsplanen för Sundsvall
beträffande kvarteren FLITEN och NÖJET.

STADSPLANEBESTÄMMELSER

1 § STADSPLANEOMRÅDETS ANVÄNDNING

1 mom. Byggnadskvarter

- a) Med Cs betecknat område får användas endast för samlings- och föreningslokaler och med dylika ändamål samhöriga ändamål samt eljest överhuvudtaget för sådant kulturellt och socialt ändamål som har anknytning till Stenstaden.
- b) Med Cu betecknat område får användas endast för undervisning samt eljest överhuvudtaget för sådant kulturellt och socialt ändamål som har anknytning till Stenstaden.
- c) Med G betecknat område får användas endast för beredande av utrymme för parkering av fordon och för garageändamål. Byggnad som uppföres på området skall anordnas så att områdets användning icke vållar närboende olägenheter med hänsyn till sundhet och trevnad.

2 mom. Specialområde

Med Tp betecknat område får användas endast för parkering.

2 § MARK SOM ICKE FÅR BEBYGGAS

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

3 § TOMTS STORLEK; ANTAL BYGGNADER PÅ TOMT

Byggnadskvarter som omfattar med G betecknat område skall utgöra en enda tomt. På tomten får endast en enda byggnad uppföras.

4 § VÅNINGSANTAL

- 1 mom. På med romersk siffra betecknat område får byggnad uppföras med högst det antal våningar som siffran anger.
- 2 mom. Å med G betecknat område får byggnad uppföras med det antal våningar som bestämmelse nedan angående byggnads höjd möjliggör.

5 §

BYGGNADS HÖJD

På med plus jämte siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter över grundkartans nollplan som siffran anger.

6 §

TAK

På med plus jämte siffra i rektangel betecknat område får byggnads tak ej överskjuta den höjd i meter över grundkartans nollplan som siffran anger.

7 §

KULTURHISTORISKT OCH MILJÖMÄSSIGT VÄRDEFULL
BYGGNAD

- 1 mom. Befintlig byggnad, belägen på område som är betecknat med km, skall anses vara kulturhistoriskt och miljömässigt värdefull. Innan fråga om byggnadslov som avser förändring av byggnaden avgöres skall byggnadsnämnden inhämta yttrande av sakkunnig som länsstyrelsen anvisar.
- 2 mom. Beträffande befintlig byggnad, belägen på område som är betecknat med km₁, skall gälla vad i 1 mom. ovan sägs, dock endast i fråga om byggnadens från de kvarteret omgivande gatorna synliga yttre.

8 §

UTRYMME OVAN VÅNING

- 1 mom. I utrymme ovan bjälklag närmast över den övers-
ta våningen i byggnad, belägen på område som
är betecknat med km₁, får inredas lokal som
fordrar dagsljus endast i den mån byggnadsnämnden finner inredandet icke medföra förvanskning
av byggnadens yttre.
- 2 mom. På med n betecknat område får vind ej inredas.

9 §

BRANDMUR

Byggnad på med Cs betecknat område skall, oaktat angränsande specialområde är undantaget från bebyggande, vara skilt från detta medelst brandmur.

10 §

KVARTERSMARK TILLGÄNGLIG FÖR ALLMÄN GÅNGTRAFIK

Med t betecknat kvartershorn får icke bebyggas på sätt som hindrar att ett område invid hörnet

i jämnhöjd med angränsande gatumark och till en fri höjd av minst 2,8 meter användes för allmän gångtrafik. Områdets inte begränsningslinje skall ha en längd av minst fyra meter och bildas lika stora vinklar mot vardera gatulinjen. Pelare får förekomma i kvartershörnet.

11 §

KÄLLARE

Byggnad på med Cs eller Cu betecknat område får ej anordnas med flera än en källarvåning. Källare på så betecknat område får icke nedföras till större djup under gata än 3,5 meter.

12 §

UTFART

- 1 mom. Utfart får ej anordnas över sådan kvartersgräns eller sådan gräns mellan specialområde och gatumark som betecknats med ofyllda cirklar.
- 2 mom. Utfart från med G betecknat område skall ges sådan förläggning som byggnadsnämnden med hänsyn till den allmänna gatutrafiken prövar lämplig.

13 §

STÄNGSEL

Stängsel mot gata vid fastighet som omfattar med Cs betecknat område skall vara av det slag för vilket byggnadslov erfordras.

Sundsvall 1975-10-06

Lars Rimfors . Hans Schlyter

Lars Rimfors

Hans Schlyter

Förslaget antaget av kommunfullmäktige i Sundsvall
1976-09-20, nr 339, betygar i tjänsten;

Sten Zackar
sekreterare

Tillhör länsstyrelsens i Västernorrlands län
beslut 1978-04-19
i ärende 11. 082-3556-76
Beslutet har vunnit laga kraft.

Ch. B. Olsson

Förslag till ändring av stadsplanen för Sundsvall
beträffande kvarteren FLITEN och NÖJET.

BESKRIVNING

I 1878 och 1890 års stadsplaner för Sundsvall begränsas innerstaden mot Skolhusallén, eller Norra Tullgränd som det hette före stadsbranden 1888, av sex byggnadskvarter, nämligen, från norr räknat, Hoppet, Vinsten, Nöjet, Fliten, Tillbudet och Borgmästaren. Fyra av dem har efter 1890 varit föremål för stadsplanerevideringar. 1948 infördes stadsplanebestämmelser för kvarteret Vinsten; bestämmelserna förbehåller huvuddelen av kvarteret för bostadsändamål. 1961 fastställdes en stadsplaneändring beträffande kvarteret Fliten som dels avser vissa gatubreddningar dels förbehåller kvarteret för ett - ännu ej uppfört - parkeringshus. 1974 överfördes det obebyggda, kommunen tillhöriga kvarteret Hoppet till parkmark. Den 14 januari i år fastställdes stadsplanebestämmelser för kvarteret Tillbudet, innebärande bl a att frimurarhuset på Tillbudet 3 i stadsplanen betecknas som kulturhistoriskt och miljömässigt värdefullt. För kvarteren Nöjet och Borgmästaren gäller alltså fortfarande 1890 års stadsplan (bortsett från en 1953 företagen ändring av ringa omfattning beträffande en del av Borgmästaren). Detta innebär som bekant att stadsplanebestämmelser som reglerar kvartersmarkens användning och bebyggelse ännu saknas.

Föreliggande förslag till stadsplaneändring omfattar kvarteret Nöjet och det närmast söder därom belägna kvarteret Fliten. I fråga om Fliten avser förslaget ingen ändring av det i gällande stadsplan angivna användningssättet eller den planform som kvarteret har i stadsplanen. De till förslaget hörande stadsplanebestämmelserna överensstämmer i stort sett med de nu gällande. Tillåten hushöjd har dock höjts något, till ungefär samma belopp som höjden av ett befintligt fyrvåningshus på Tillbudet 1 och det befintliga trevåningshuset på Nöjet 1 som beskrives närmare nedan.

Kvarteret Nöjet är indelat i fyra tomter: 1, 2, 3 och 4. Kommunen äger fastigheterna Nöjet 3, Nöjet 4 och Nöjet

7, den sistnämnda ingående i den administrativt bildade tomten 1. Nöjet 7 är av ålder bestående och såtillvida kulturhistoriskt intressant som dess västra gräns ligger i vad som före stadsbranden var Norra Tullgränds byggnadslinje.

Ur Stadsbyggnadskontoret, Äldre kyrkor och kapell i Stenstaden, Sundsvall 1974, inhämtas:

"Två av de tre befintliga byggnaderna i kvarteret Nöjet är uppförda på 1890-talet, nämligen Altinska skolan på Nöjet 1 vid Kyrkogatans anslutning till Skolhusallén och Metodistkyrkan på Nöjet 2 vid Kyrkogatans korsning med Varvsgränd. Den äldsta av dem är Altinska skolan eller Altinska slöjdskolan som huset benämndes på de äldsta ritningarna. Byggnadslov hade givits på ansökan av stadens skolråd den 10 juni 1890. Byggnadsnämndens arkivritningar är osignerade. I byggnadslovsansökningen anges att huset är ritat av den dåvarande stadsarkitekten Per Appelberg. Huset, en putsad tegelbyggnad i tre våningar, är uppfört i kvartersgränserna mot Skolhusallén och Kyrkogatan med brandmur i gränsen mot Nöjet 2.

När lov gavs för slöjdskolan på Nöjet 1 hade Betania metodist-episkopalförsamlingen i Sundsvall sedan några månader tillbaka varit lagfaren ägare till Nöjet 2. Vid tiden för stadsbranden 1888 hade tomten tillhört fru Carolina Simonson. Hon dog ganska snart därefter; det var hennes dödsbodelägare som sålde till metodistförsamlingen. Den 3 juli 1890, alltså endast några veckor efter det att slöjdskolan hade fått byggnadslov, fick metodistförsamlingen lov för en "kapellbyggnad" på Nöjet 2 enligt påfallande skickligt utförda ritningar som dock tyvärr är osignerade. Kapellbyggnaden kom inte till utförande. Den var tänkt som en huvudkropp innehållande själva kyrkorummet och förlagd längs kvartersgränsen utefter Varvsgränd och en gårdsflygel i två våningar längs tomtens södra gräns. Huvudkroppen och gårdsflygeln inramade en gårdsplan som nådde fram till Kyrkogatan och som mot väster begränsades av slöjdskolans brandgavel. I vad mån det från byggnadsnämndens eller metodistförsamlingens sida gjordes något försök att ge kyrkan en bättre förläggning på tomten i förhållande till slöjdskolan eller att över-

huvudtaget samordna de båda byggnaderna miljömässigt framgår inte av byggnadsnämndens protokoll.

Huset blev, som nämnt, inte uppfört. På senhösten året därpå, den 12 november 1891, fick metodistförsamlingen byggnadslov för en kyrka av helt annan utformning. Det var den kyrka som blev byggd. Bortsett från den nya kyrkans stil, betydligt tyngre och pompösare än den som inte blev byggd, skiljde sig ^{den} från det skrinlagda projektet genom att den saknade gårdsflygel och var utbildad med två våningar av vilka den en trappa upp inrymde själva kyrkorummet och bottenvåningen innehöll två bostadslägenheter jämte en mindre samlingssal.

Kyrkan hade ritats av en byggmästare i Stockholm C. J. Henriksson, upphovsman även till metodistkyrkor i Linköping och Nyköping. Byggnadens yttre uppvisar en mot Kyrkogatan vänd klassisk tempelgavel buret av fyra parvis kopplade korintiska kolonner, kolonnerna vilande, liksom långsidornas pilastrar, på ett postament som utgöres av byggnadens bottenvåning. Förebild säger ha varit samtida amerikansk kyrkoarkitektur av det mera pompösa slaget. (Göran Alm, Enkel men värdig, Metodistisk kyrkoarkitektur i Sverige 1869-1910. Doktorsavhandling.)

Intressant är att församlingen trots den betänketid som den fick vidhöll principen att bygga kyrkan längs Varvsgränd och anordna en obebyggd gård mellan kyrkan och slöjdskolans stora och intetsägande brandgavel. Någon förklaring till varför man frångick det första, arkitektoniskt förtjänstfulla projektet lämnade man inte när man sökte lov för det senare. En trolig anledning är ekonomisk. Det senare projektet torde, som mera komprimerat, ha varit billigare att bygga och driva."

Fastigheterna Nöjet 3 och Nöjet 4 tillhör som sagt kommunen. De arrenderas på viss tid av ett oljebolag; bolaget har där anordnat en bensinstation jämte en butiksbyggnad. Arrendets utformning är sådan att anläggningens förekomst är strikt tidsbegränsad.

I fråga om kvarteret Nöjet innebär stadsplaneförslaget följande. Den del av kvarteret som de arrenderade fastigheterna upptar överföres till ett specialområde som inte får bebyggas, med parkering som användningssätt. Planför-

slagets syfte i detta hänseende är endast att, intill dess oljebolaget upphör att förfoga över vad som nu utgör Nöjet 3 och Nöjet 4 - om tio år -, lämna frågan öppen om hur markens skall bebyggas och nyttjas, en arkitektonisk fråga som man självfallet har att lösa med beaktande av Nöjet 2 och Nöjet 7.

Altinska skolan och Metodistkyrkan upptas i stadsplanen med de volymer och våningsantal som byggnaderna har. De är båda kulturhistoriskt och miljömässigt värdefulla; detta påpekas genom en speciell stadsplanebestämmelse. De båda byggnadernas användningssätt anges i stadsplanebestämmelserna med en viss rymlighet, d v s utan att onödigtvis begränsa dem. (Jfr motsvarande stadsplanebestämmelser för exempelvis Rådmannen 2+4.)

Samråd har under förslaget uppgörande skett med samme sakkunnig som rådfrågades inför stadsplaneändringen beträffande kvarteret Fliten 1961, nämligen civilingenjör Sune Nelson. Värdefulla bidrag till belysandet av det aktuella och framtida behovet av bilplatser inom den ifrågasvarande delen av Stenstaden har lämnats av planarkitekten Kjell Hansson.

Sundsvall 1975-10-06

Lars Rimfors Hans Schlyter

Lars Rimfors

Hans Schlyter

Förslaget antaget av kommunfullmäktige i Sundsvall 1976-09-20, nr 339, betygar i tjänsten;

Sten Zackari
sekreterare

Tillhör länsstyrelsens i Västernorrlands län
beslut 1978-04-19
i ärende 11.082-3556-76
Beslutet har vunnit laga kraft.
M.B. Olsson